

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ ПОЛИТЭКОНОМИЯ ӨӨРЕНИР БӨЛГҮМДЕ

Баян-Өлгий район эмнегээдээ политэкономия өөренир бөлгүмдө диньнакчылар болуунда эмчилер. Олар чокта чаа бо өөредилге чылымны түннелин кылыры-биле ээчегинг кичээлге чыгып келгенер.

Капитализмдин политэкономия өөренир эртенкистин түннелин бо кичээлге бөтүн кылдыр бис. Түннел беседага чугаалажып көр дөн кол-кол айтырылгын өөренир эртен болгай силер. «Бараан болгаш оң бот-шынар» деп айтырылган эгээлдерин — деп, пропаягандист эш Круглак беседамы эгээлден.

Ону бұдурп турар кижн бодунга хергелээр дээр эвес, а өскөдерге салар дээр бұдурген, кижини кимды-бир хергелелдин хандырп турар чүүлү бараан дээр чүве — деп эми эш Зверева харымдап эгээлден. — Бараан ийн бот-шынарларым — хергелде үнелик болгаш анаа үнелик... Ол айтырыгын болгаш бараан бұдурпгезинин капитализм аргазында холбошкан өскө-даа чамдык айтырылгын ол тодаргай чугаалажып.

Капитализм үезинде ажылчын кужу чүге бараан болу бээрл деп айтырыгын эш Иванова тодаргай анализтеп тайылбырлаан. Ажылчын кужу дээрне нииниладин кимды-даа хевирни турда материалдык чаагайжыганым бұдурпгезинин эржек чугуда чүүлү болур. Мычазы-даа капиталызм үезинде ажылчын кужу бараан болур чүве, ынчангаш ажылчын кужу бүтү-де

барааннар ышкыш үнелик болгаш хергелээр үнелик болур. Ажылчын кужуну өскө барааннардан оңоз ытталы чүд дээр болза, ол бодуну үнелин артык улут үнели тургузуп турары болур... Оон ынай эш Иванова, капитализм бұдурпгезинин кол сорулгазы немелде үнели азыры болур деп тайылбырлап, немелде үнели тургузарына ажылчын кужунуң ролюн М. Маркстын «Капитализмда» канчаар көргүскени тодаргай чуруп тургаш тайылбырлаан.

Диньнакчылар Л. Козлов, В. Козлова, Л. Зверев, М. Плассовский олар капиталызм үезинде ажыл төлөвиринин, чер рентазынд болгаш өскө-даа айтырылгын дугайында солуң болгаш бидингир кылдыр тайылбырлааннар. Өөредилге чылымны дургузунда өөренир эртен материалдарын диньнакчылар канчаар дес-дараалан чугаалажып көргөн.

Бөлгүмдү удуруткучу эш Круглак эртен темаларын чугуда айтырылгын диньнакчыларын кичөөнгейн угландырп, беседаларын канды-даа албадашкы чокка, кижн бұдурп далайшай хөстү чугаалажып кылдыр эрттерген. Түннел кичээлди ынчаар чоруткан чорук диньнакчы бұдурпгүн иденкейи бидин турган.

Бөлгүмгө шүтү 6 кижн үргүчү өөренир турган. Бо өөредилге чылымна 18 кичээлдер болган. Ол үениң дургузунда диньнакчылар Октябрьдин социализм Улут революциянын 40 чымына СЭКП

ТН-нын Пропаганда болгаш агитация кидизинин база СЭКП ТН-нын чымына Марксизм-ленинизмдин институтунун теистерин, СЭКП ТН-нын декабрь болгаш февраль Пленумарынын, ССРЭ-нин Дээди Советинин сессияларынын материалдарын болгаш өскө-даа чугуза документтерин база өөренип эркен. Өөренип эртен материалдарын диньнакчыларын хөй кезин эки билип алганнар.

Индиг болза-даа бөлгүмдүң ажылында чамдык четпестер бар. Чамдык өмчлөр боттарынын эртен билин бидин алыр дугайында кичөөнгей салбыл турганнар. Чижээлээрге, эштер Островская, Пенчуков өөредилге чылымны эгезинде чүгөл организастыг кичээлге олурушканы, дараазындагы кичээлдерге шүүт киришпеген. Ийнд профсоюз организастыга (местком даргазы эш Пенчуков бот), партия райкомунуң пропаганда болгаш агитация кидизинин эржектежин эш Белотов бо дугайында, канды-даа хемчет албаан.

Пропаганда эш Круглак бо партия кидизинин ак-сеткилдиг күтселин, кичээлдерге ол эки белеткенип, материалдарын бидингир кылдыр тайылбырлап турган. Иччазы-даа өөредилге дугааар көртүргүтүп төлөбөлөр чок болган учурунда ол чорук кичээлдеринин шынарын куудулгын турган. Келер өөредилге чылымда бөлгүмдү өөредилге дугааар көртүргүтүп чуруктарың төлөбөлөр-биле хандырып чугуза.

Н. ПЛАСОВСКИЙ.

Малчыннарда

Чая-Хөл районун «Найра» колхозунун хойжулары С. Бурбуржу, З. Арапчор олар кылмакай ажылдап, малдын чаш төлдү хормача чок камгалап ап турар.

В. АРАКЧАА.

Бил-Хем районун «СЭКП ХУ сьездиле» колхозунун малчын Маамы Бавай-оол нийтинин 284 баш өшкү, 187 баш хой малын бир кодап кылдыр маллап турар. Малчын өөлгү үеге чепир анайлаан 274 өшкүлөрдүн 363 анайларын, 87 хойлардан 87 хураганнарны четке камгалап алган. Ол ышкыш оң кодамыга кыштаан 54 баш инектерин менди кыш ажыргаш, оларнын иштинден бызаалаан 5 инектерин 5 бызааларын сүт-бараан фермазынга дужаап берген.

Н. ШИРЕН.

Чөөн-Хемчик районун «Искра» көдө ажыл-агый эртенинин малчыннар нийтинин малын хур кып ажырап болгаш малдын чаш төлдү хормача чок камгалап алыр дээр улут күжөникчиликтерин үндүргөн.

Ылангы койжу К. Бойдууну коданымда хойлар оңа хур кыш алкан. Ол 100 баш төртүр хойлардан 110 хураганнарны камгалап алыр деп хузаалге алган. Хураганнаан 412 хойларны 412 хураганнарны эш Бойду менди доруктуп турар.

С. КУУЛАР.

Өвүр районун «Коммунизмче орук» көдө ажыл-агый эртенинин кижитуну Буулар Дарыи-оол база оон калайы Буулар Самбута олар эвезе каш чыл иштинде нийтинин мал ажылына ажылдап келген болгаш эртен чылдан бээр бир кодан төртүр хойларын маллап турар. Кылмакай малчыннар кышга баш бурунгаар бүтү таламы белеткенин түннелинде оларнын малдан хойлар кыштын калмгы-бурге айларында бичи-даа баксыравал болгаш баш саны-даа хормача чок, эки денгилдег кыш алкан.

Ам ол коданга 285 хойлар хураганнаан. Олардан 287 баш хайнак хураганнар камгалаттынып алдырган.

Д. СПИРИН.

Чөөн-Хемчик районун «Коммунизмче орук» колхозунун хойжуу Сажым-оолдун коданымны девискээри хөй мал чаа базым түрө-лаа арга-шевирин, өскө коданнардан оңа ылгалды.

Малчын кажазынын иштин, коданымны девискээрин үргүчү арыглап, түзүндү дүтү чыны турар. Чокта чаа колхоз складынга 40 кг түлени дүтү дужаалап. Сажым-оол төрөдөн 271 хойун 280 хураганны четке алган.

Х. УНДУ.

Ол-ла колхозтун база бир мурнакчы хойжуу Сагбалды төрөдөн 287 хойун чаш төлдү камгалап алган. Чакы кыргылды хөй бұдурпун 2,5 кг дүтү кыргып алдырын хузаалган.

Өшкү каларчымы Хунав-Баранын төрөдөн 208 өшкүтүнүң 211 анайы эки өзүп турар.

Шык-Бажы сүт-бараан фермазында төрөдөн 47 инектерин бызаалары шүтү четке алдыган. Инек каларчымы Ханды эки ажылдап турар.

Н. СЕДИП.

Грузин ССР. Эльдарскийн хой ажылынын совхозу Грузин ССР-ниң көдө ажыл-агый Министерствозунун хой ажылдыг совхозтар трестининге чиге нарын Ауктут чаа грузин уксаанын хойлары өстүргөн. Ол уксааның үрелиг кошкарларын республиканың колхозтарынга, Тажик ССР-нин, Соңгу Кавказын болгаш өскө-даа черлерин хой ажылдыг совхозунун директору П. Болкваде оларнын хойларын көрүп турары.

Чурукта: (соодай таламын оң таламынче) совхозтун мал эмчили Г. Хучуа, зоотехник И. Балзошвили, үрелиг хой ажылынын фермазынын эржектежин И. Чарашвили болгаш көдө ажыл-агый эртемнеринин кандидат, Эльдарскийн хой ажылдыг совхозунун директору П. Болкваде оларнын хойларын көрүп турары. Фото И. Заггарашвилини.

Сессия мал ажилын чугаалашкан

Ажылчы чоннар депутаттарынын Өвүр район Советинин сессия сессиясы колхозтарда нийтинин мал ажылынын байланын чугаалашкан. Районун колхозтары нийтинин малынын баш санын көвүдөп, оон продуктулуун бидер таламы-биле өөлгү үеге эвезе хемчеглеринин ач чорутканын болгаш мал ажылынын көгүдөленине чамдык чедикчиликтерин сессия демгелгезе.

Мал ажылында чамдык чедикчиликтер-биле хемчеглештер мал ажылынын удурутканында моон сонгаар өштепчи болбас четпестер барын сессия айткан. Чижээ, 60 чылды төртүтүген хураганнарда 651 хураганнар, 338 анайлар, 21 бызаалар азырал, алжаалдын багындан өлгөн. Ол болза бүтү чаш малдын 5,6 хуузу болур. Малагың «Торгалыг» колхозтан 365 хураган-

нар, 113 анайлар база 12 бызаалар өлгөн. Ол ышкыш районун колхозтарында январь 1-ден бээр 1220 ажыг баш улут мал азым-бүтү чылдаганнардан өлгөн.

Мал ажылында четпестерин, ылангы колхозтарда улут-даа, бичи-даа малдын хормачага таваргыч турарынын кол чылдаганын болза көдө Советтер, колхозтар баштаар черлер мал ажылы удуруткун холга булут албаанын хөрчөлөп турар. Бо таламы-биле мыйныг чижек барымада болур: «Торгалыг» колхозтун хойжуу Бие-оолдун коданымна 52 хураганнар өлгөн турбурже ол колхозтун баштаар черинден ук малчынга мын-даа барбаан. Ол колхозта мал эмчилер Очур-оол, Макал-оол олар малдын аарың, калың тодаргайлап, өлгөн малга акт түргүзүр хузаалгезин багай боттандырып турар.

А. АДЫГЫ.

Эрткен айнын түннелдери

Областың культура эржелелинин типографиянын инженер-техниктиг ажылдакчылары болгаш ажылчынары май мурнуун социалдист чарынын дөхтер арузына калбарташ, 1 кварталдын бұдурпге планын 107,4 хуу күтүскенер. Андрейдин нийти бұдурпге планын 105,8 хуу күтүскенер.

Коллектив бо чымын 24 азым-бүрү өөредилгенин, уран-чечен чогаалды болгаш өскө-даа номернын пардалап үндүрер. Бирги кварталда 8 азым өөредилге номерын болгаш азым-бүрү брешораларын пардалап үндүргөн.

Апрель айнын бұдурпге планын 103 хуу күтүскен, өрүлге чехи дөхтер арузына шилчир кызыл тукту чаалап алган. Пекте хөй-ийтинин ажылына иденкейлиг киржи, бұдурпге планын ай санымда ажыр күтүскен турарлар хөй. Т. Малюфева, Е. Петрова, Ф. Гурлова, Г. Жарова олар ажыл нормазын 110—120 хуу күтүскен турарлар. Ол ышкыш анык өртүчү,

комсомолчу Т. Бамшинова эки ажылдап, бұдурпгеге ажылдамышкан, кезжөки школада эки өөренип турар.

Ливотип цехинде Г. Бражников, З. Герасимова болгаш өскө-даа бұдурпгенин муржичилери болуп ажылдап турарлар. Пекте бригадалар арузына шилчир «Кючүг эки шынар» деп ымырпыл ам ийн уда «Шың» солуунуң чыскаакчылары Тимонова биле Гуреева олар чаалап алган.

Солунарнын болгаш номернын аян кирип хевиржиңи турар чүве чурук болур. Ол харымсалгыл ажылды типографиянын цинктерга аймак чехи эки күтүскен турар. Ийнд мергелдиг 3 аныктар ажылдап турар. Олар бүтү дөхтегенин ажылчы чоннарын ач-сеткил калың кышкымынын Хуну—Май 1-ге чедикчиликте журажып, апрель айнын бұдурпге планын 138,3 хуу күтүскенер. Сөөлү үеге солунарга үнүп турар чуруктарынын шынары экижөн.

А. КУМАЯН.

ӨӨРЕНИКЧИЛЕРНИН ПРАКТИКАЗЫН ЭРТТЕРИНИН ТАЛАЗЫ-БИЛЕ АЖЫЛДАР

Чадананын бирги ортумак школынын 5—6 болгаш 8—9 класстарынын өөреникчилеринин практика эртеринин таламы-биле белеткел аждарын киди-не чорутууп турар. Бистин школынын 9-ку класстарынын 37 өөреникчилерин практикамы көдө ажыл-агыйнын Чаданада дуржула станциязынга, үш недель иштинде эртерилер. Дуржула станциянын дирекция чери-биле болгаш эртен ажылдакчылары-биле практикамы эрттерин тодаргай чугаалашкан, тускай планы кылган.

Өөреникчилер практикамы июнь 1-ге эгелээр. Оларын түс-түс бригадаларга хуваап туртулар. Практиканын бүтү ажылы станциянын эртен ажылдакчымы эш Исенько болгаш бистин школынын практикун башкымы эш Прокуратов олар удурут. Практиканын кол сорулгазын болза мал чехи культураларын тарылга шадлеринин одуртулар аразын чымчадар, култиватор-биле бок үнүштерин чок кылдыр, кукурданын доозуналгыны үрештирери болгаш картофель дөзүн хөмжи база кукурдун, көдө ажылдагышы өскө-даа культураларымы

нөмелде чехижидилгени чорударын боттаандырлар.

Өөреникчилер көдө ажыл-агый практикамынын үезинде бригадаларга солуп номчулганы, беседалар кыты болгаш агит-хуузуларынын үндүрер. Ол ышкыш концерттерин көртүрүрлер. Агит-массалыг ажылдарын башкылар эштер Петрова, Новикова, Прокуратов олар удурут. Оң агылда күш-кудуларынын азым-бүрү хевирлеринге станциянын аныктары-биле журажымын кынары чорудар. Ол ажыларын таламы-биле белеткелдерин хун-бүрү чорудуп турар.

Секки класстың өөреникчилерин 60 кижн школа чанымын тудуларынга практиканы эрттирип, олар төрөдөн шолдзынга школа библиотезанынын бажынын шукатуралап, кырылап, пекчаны тургузуп база балгаштап, чугайлаш ийн 1-де ажылгалга кирир. База ногаа культураларын өстүр чымыктым черин, спорт шадун кылып доозар. Ол тудуларга хергелеттөөр материалдарын өөреникчилер белеткен турар. 20 ажыг кубометр тузун мларын өөреникчилер боттары белеткөөш, школа девискээринде сөөкүрү

өккөп алган. Ол ышкыш 20 кубометр манзалар Булун-Дүзөрдө белеткенин.

Олар практикамынын үезинде балчын шукатуралаарында, ышкыш хазыргалаарында болгаш чонуп, кертеринге, сонга шадларын чөчөкчүлүп алдылар. 8-ки класстарын чамдык өөреникчилери школа септелгенине киржин, стөз, сангай, парталар септээрин, бұдурпга боттары кылдырын хузаалган. Оларнын иштинден 5 кижн пекча кылдыр кижилерге дузалып, пекчаларын сазып бинар кылдыр өөренип алыр. Практиккага киржин турар өөреникчи бұдурпгеге күш-агыл дептери тышан, ону удуруткучу башкыларын айтышкымын бұдурпга бригадилер хун-бүрү кым чүгү канчаар кылганын демгелгээр.

5 болгаш 6 класстарын өөреникчилер боттарынын практикамын школа чанымын дуржула участвотунга эрттирер. Ол класстарда 74 өөреникчилерден 9 бригадалар тургустунган. Оларнын ажыл планын чогааттыган. Бригада бүтүрүшү 14 хонуктап элечкежин ажылар кылдыр тургускан. Оларнын ажымы август 30-ге чедир чыпо

Түннел кичээл чүнү көргүскенил

Сүт-Хөл районун Киров аттыг колхозунун партия организастызынын чымында эгар политика өөрениринин 19 диньнакчыларым бөлгүмү өөредилге чымын дооскан.

Бөлгүмдү диньнакчылары бо өөредилге чымынын дургузунда СЭКП ТН-нын декабрь болгаш февраль Пленумарынын, ССРЭ-нин Дээди Советинин сессияларынын база оон-даа өскө материалдарын өөренип эркен. Политиктиг өөредилге коммунистерин болгаш партия кижитуну эвезе активтин марксизм-ленинин теория таламы-биле эртен билин бидингери, оларнын практиктиг ажыл-чорудугааны эки түннелди бұдурпгыга дузаалап деп чүвени түннел көргүскөн.

Түннел кичээлди эгездорунин мурнунда партия организастызы болгаш пропаганда чогуур белеткелди кылган. Анаа чугаалажып көөр айтырылгын пропаганда партия организастызынын секретары-биле дугуржуп көргөш, тема бұдурпгезин чугуза айтырылгын шийли алган.

Өөренип эртен темаларын таламы-биле эвезе ханы билигин алганым диньнакчылар бо эртен түннел кичээлге көргүскенер. Диньнакчылар М. Тестей-оол, С. Маалдыр, М. Чаданба, М. Канычир-оол, Л. Самцаң, М. Чангаз, Серен-Доржу болгаш өскө-даа боттарынын политиктиг билин бидингери алыр дээр кылмакай ажылдаанын көргүскенер. Кара-Чыраа фермазынын учетчини коммунист эш Тестей-оол колхоз тургузууна улам ынай хөжүдөр болгаш машина-трактор станцияларын эде организастаар дугайында эш Н. С. Хрущевтиң идеология теистерин чугаалажып турда колхоз тургузуунуң ийн те чадамынын дугайында айтырыгын тодаргай тайылбырлап, бодунуң колхозунуң канчаар хөгжүп келгенин чижекке көргүскөн болгаш оон-даа

өскө айтырылгын амыдырал-биле хандыр холбоштырып харымдаан.

Индиг болза-даа бөлгүмдү диньнакчылары—сүмү Советинин секретары эш М. Чалгың-оол биле колхозта малазын салгытканы эш О. Брте олар өөредилге чымынын дургузунда хөй кичээлдерин чылдаган чокка уккенер. Сөөлү түннел кичээлге оларнын каймын-даа келбеген. Партия организастызынын секретары эш Канычир-оол үш улаа улус чорудуп турган, эш Өргөнү сүртүрүп эвезере арагалап алган, улут эвезер болган.

Коммунист бұдурп бодунуң марксизм-ленинчи эртен билин бидингери дээр мога-шылга чок ажылдарын бистин партиямыстын Уставы негеп турар. Партия Уставын негелдерин күтүскен турар чамдык коммунистерге хамаларын хөмчөг алмыр партия организастызынын хузаалгез болур.

Х. БОРБАЙ-ООЛ.

Партия хуралдарынын идея-политиктиг деннелин бедидер

Чөөн-Хемчик районна партия эге организастызын ажыл-агыйнын кол айтырылгын партия хуралдарына чугаалаштырып, четпестерин илдеттен шүтүмчүлөөрдери болгаш бот-шүтүмчүлөөрдери шийтирлиг калбартын база үндүргөн шийтирлеринин күтүскендеги үргүчү хынап турарлар.

Малагың колхозтарда партия организастызы коммунистерин кол кичөөнгейн малдын хур кыштагалдымышкымынче, оң чаш-төлдү бүрү камгалап алдырыңче, сүт саалазын көвүдөпөрчөкө база чакы тарылга ажылдарын чедикчиликте чорударыңче угландырып келген. Оң түннелинде районун колхозтары апрель 20 үезинге чедир нийти-зи-биле 12.250 ажыг хойун, 520 ажыг инектерин чаш төлдү бүрүп камгалап алган. Эртен чылдык бирги кварталдын деннелинден 9564 кг хөй сүттү колхозтар бо чымын сазы алганын. Колхозтарда чакы тарылга ажылдары база-ла чедикчиликте чоруп турар.

Районда партиянын 23 эге организастызын өчтүтүгү үеге бээр партия хуралдарын 76 уда чымдырдыган, оларга 170 ажыг азым-бүрү айтырылгын чугаалаштырган. «Искра», «Коммунизмче орук»,

«Октябрь 30 чылды» колхозтарда, Чадана МТС-те, Чадана дуржула станцияда болгаш № 1, 2 ортумак школарда партия организастызын партия хуралдарын баш бұдурпгаар белеткел, чогуур үезинде чымдырып келген болгаш тургустунган айтырылгын шийтирлеринге коммунистерин калбаа-биле хандымып турарлар.

Индиг болза-даа райпрокомбинатта, район солунунуң редакциясында парторганизастызы (секретарлары эштер Шклер-оол, М. Семенов), «Кызыл-таракың» колхозта, парторганизастызы (секретары турган эш Чылбак-оол) партия хуралдарын чогуур үезинде чымдырбайн, үндүргөн шийтирлеринин күтүскендеги хынавайы келген.

«Октябрь 40 чылды» колхозта парторг турган эш А. Дигик колхоз экномиканын бижыгалаар дугайында айтырыгын партия хуралына чугаалаштырып-даа, үндүргөн шийтирлерин күтүскендеги организастаар таламы-биле боттук хемчет албаан. Ук колхоз-бизиле төдөр хөй түңүгү эртенден ам-даа ушту-нуп шыдавайы турар.

Ажылда четпестерин чылдыр таламы-биле коммунистерин берген шүтүмчүлөдиг савалдарын өөренип көрбөс чорук райпоа пар-

тизастызынын (секретары эш П. Мантан-оол) практикамында үргүдүлөөшкан турар. Салгы шүтүмчүлө хыналда чок дикчилерин кирип ап турган райпо баштаар черинин четпес ажылын коммунистер моон мурунда хөй-улаа шүтүмчүлө илдеттен турда-ла, ол таламы-биле амгыда чедир боттук хемчет алдымын. Оң учурунда райпо шүтүмчүлө өрө-самчылдар түңү хөй болуп турар.

Чамдык партия организастызынын ажылында үстүнде ышкыш өскө-даа четпестерин чылдап, партия хуралдарын белеткээр, чылдырларын Устав негелдеген бұдурп чурукчудары чугуза.

Коммунистерин хуралдарга берген шүтүмчүлөдиг савалдарын өваарымчыл өөренип көөрү, олардан тодаргай түннелдерин үндүрер, партия хуралдарын баш бұдурпгаар белеткээр база оларын чогуур үезинде чымдырды, үндүргөн шийтирлерин күтүскендеги организастаары, оларнын күтүскендеги хыналдызын боттандырып парторганизастызын секретарларынын, бөро кижитунеринин чугуза хузаалгез болур.

О. БИЧЕ,

СЭКП Чөөн-Хемчик районунун организастызынын эржектежин.

Тернополь область. Трёмбовлянский партия райкому районун колхозтарында партия организастызынын бирги секретарларынын семинарны доктаамал чорудуп турар. Семинарнын киржиликчелери партиянын болгаш аныктыг чугула шийтирлерин өөренип, партия ажылынын таламы-биле дуржула солучууну кылып, лекцияларын диньнап турарлар.

Чурукта: Украинанын Трёмбовлянский партия райкомунун бирги секретары М. В. Марущактын ССРЭ-нин Дээди Советинин бешки чымынын бирги сессиязынын материалдарын семинарда өөредип турары. Фото Б. Шендерлин.

СЭТА-нын фотохроникасы.

ТӨРЭЭН ЧУРТКА МАЛ АЖЫЛЫНЫҢ ПРОДУКТУЛАРЫН ХӨЙНУ БЕРЭЭЛ!

Чоннуң нижи бүрүзүңге онааштыр эът, сүт, саржаг бүдүрөр талазы-биле АНШ-ты чедер-шак ындыг сорулганы партия совет улустуң мурнунга салган!

Областың колхозтарының мурнакчы саанчылары

Table listing names of workers, their districts, and production statistics for May 1st, 1958.

О. ЧИМБИЯ. Каа-Хем районунун Ленин аттыг колхозунун саанчызы.

Е. БОЛОТОВА. Таңды районунун «Революцияның чалбыжы» колхозунун саанчызы.

ОБЛАСТЫҢ КОЛХОЗАРЫНДА КӨДЭЗ АЖЫЛ-АГЫЙНЫҢ АЖЫГЛАДЫГ 100 ГЕНТАР ЧЕРИНГЕ ХАМААРЫШТЫР АЛДЫНГАН СҮТ

(1958 чылдың май 1-ге чедир)

Table showing milk production statistics for districts in the region as of May 1st, 1958.

Совхозтарның дээр саанчылары

Table listing names of workers in collective farms, their districts, and production statistics for May 1st, 1958.

Эът-сүткүр инек бүрүзүндөн сүт саалдазының талазы-биле мурнакчы фермалар

(1958 чылдың май 1-ге чедир)

Table listing names of workers in farms, their districts, and production statistics for May 1st, 1958.

Областың районнарында сүт белеткелиниң болгаш садып алырының план күүселдези

(1958 чылдың май 1-ге чедир)

Table showing milk production plans and actuals for districts in the region as of May 1st, 1958.

Районнарда, совхозтарда эът-сүткүр инек бүрүзүндөн сүт саалдазының план күүселдези

(1958 чылдың май 1-ге чедир)

Table showing milk production plans and actuals for districts and collective farms as of May 1st, 1958.

Районнарда, совхозтарда эрткен чылга деннээрге сүт саалдазы

Table comparing milk production in districts and collective farms from the previous year to the current year.

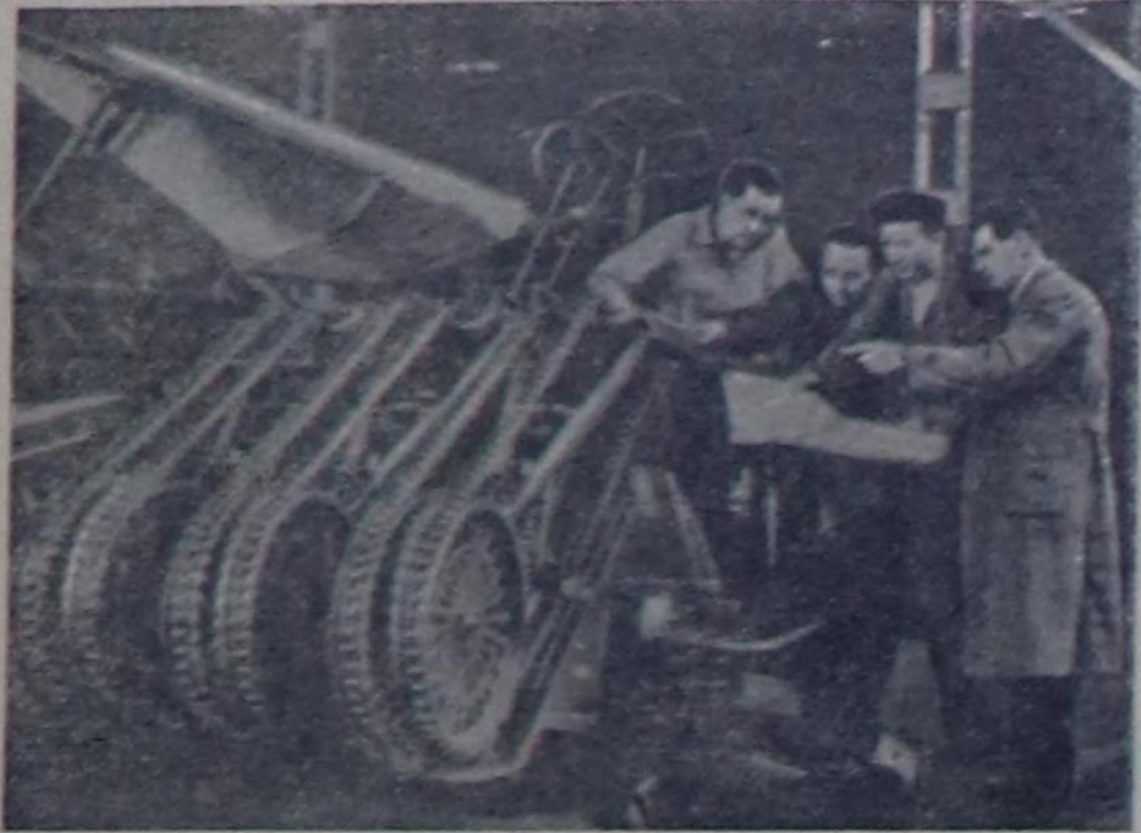
Областың районнарында сүттүн ниити саалдазының план күүселдези

(1958 чылдың май 1-ге чедир)

Table showing total milk production plans and actuals for districts in the region as of May 1st, 1958.

«Элегес» совхоз Кызыл хоорайның эмнеге черлерин, уруглар ислизери болгаш салтарын база хоорайның чурттакчы чонун хандыраары-биле хүнүн-не 1200 кг сүттү болгаш ак саржагны хоорайже чорудуп турар. Чурунта: хоорайже кйрер сүттү түзөдип берил турары. Фото П. Гольцевуу.

Герман Демократтыг Республика. Көдөз ажыл-агынын чөр сайырадынын чөпөк-херекселдерин Лейпцигте бодурдуу чеги бо чылым 1000 секта комбайнарны бодуруп үндүрө.

Чурукта: сөөк комбайнарнын чээ конструкторынын сөөкү шенделдеринин үзүндө. Оң талаандан ийн дугаарында — инженер-конструктор Крещмар.

Фото Шмидтин.

К. Е. Ворошиловтун Варшава университетинге белээ

ВАРШАВА. (СЭТА). ССРЭ-нин Подшда элчиси П. А. Абрашмов майын 6-да Варшава университетинде чөрааш, чөөкөт чээ Польшага чөрү чөраан ССРЭ-нин Дэди Советинин Президиумунун Даргазы К. Е. Ворошилов университетте эрте талазы-биле 3 муң номнарнын дамычып берген дээрин университеттин сенатына дынаткан. Оол...

Герман-совет найралдын ГДР-де недели

БЕРЛИН. (СЭТА). Герман-совет найралдын неделеге холбаштырар байыраладыг митинглерин болгаш хуралдарын Герман Демократтыг Республиканын хөй-хөй хоорайларында болгаш суурларында чорутканды турар, олар: «Совет Эвилелин биле найралдын быжыганы турар» деп дооңунгун ала-биле эртванч турар. Ол нелеге холбаштыр Совет Эвилелин дугайында лекцияларын болгаш ССРЭ-ге чөрү чөраан ежидер-биле журажымшынарны, база совет кинофильмдерин көргүзүлгөдөрүн бугу республикада органиастагылап турар.

Президент Сукарнонун медеглели

ДЖАКАРТА. (СЭТА). Ядролук чөпөктүн шенделдерин чангыс талаалар оксадыр дугайына Совет Эвилелин шиптирине байыр чедире эргежок чугула деп, япон радионун корреспондентинин айттырларына харылап тура, президент Сукарно медеглел. «Өскө бугу чуртары ол үлгерин эдериче кыйгыр ужуруг бис» деп ол демдеглээн. Бажи төрөлгөтөтүн...

Индонезиянын иштиги херектеринге АКШ-тын холгаарлап турарынын чээ барымдаалары

ДЖАКАРТА. (СЭТА). «Васпада» деп индонезий солунун диннады турарынан алырга, «административтик чарыгдаларга», боо-чөпөк, самолеттар болгаш еске-даа шериг чөпөктөлдөрү салып алырынга 100 миллион америк долларын Индонезия үймөнтчи «чээкел» чээди кылдыр америкнаар болгаш голландчылар тывсыкан.

Чээкт бар болуп турар медалерин өзүгаар алырга, 25 муң ланчым бооларын, пулеметтарны болгаш үтер-бооларын база беш самолеттарын салып алырынга шүптүгү 40 миллион америк доллар түңгү өп, ол чээдин чамдызын үймөнтчилер шат-ла ажыглаанар деп «Васпада» бижээт.

Ол чээдин тыпсырынга чөпшө-рештирер рөлюду американчы Валлас күүседип турган деп ол солун дынаткан. «Индонезияда коммунисттик саядаларга үлүр демеске талазы-биле, ылангыя «Джундан» чээан коругар» талазы-биле «эрге-ажыктарнын ниити чорууга» үндөткөс ол чээдин тывсыкан.

Тунис Республиканын президентизинин медеглели

ПАРИЖ. (СЭТА). «Юманите» солунун диннадып турарынан алырга, Тунис Республиканын президентизин Бургиба радио дамычытыр нелеге санында кылдыр бодунун чугазыма «бир эвес Алжир дөйүн үрүгүчүлдүз туруп бээр болза, Алжирдин тынын алыр дөш, сонгу-африка чуртары демсески кирер апар» деп медеглээн.

Алжир айттырган шынны-биле шиптирлеринин оруун тывар талазы-биле Францияга дузалар дугайында Тунистин чаагай күзел турга-даа, Франция болза, дөрт кылар иштинде дайыннын соонда Алжирдин бодунун деисчөоринин келээ кылдыр көрүп үрүгүчүлдөшкөн турар дээрин тунис күрүненин баштыгы демдеглээн.

Бир эвес алжир дайынны улам-чылдарын Франция негээр болза, Сонгу Африканын хамаарышыс көрүндөери мычгага чедир чорудуп келген политизанын моон сонгаар ол хөөрү үрүгүчүлдү шыдавап деп президент медеглээн. Олар база Алжирин хостары дөш демсески эгелээр ужурга таваржырлар.

Барыын талакы күрүнелер Совет Эвилелинге хары бербейн турарлар...

ПАРИЖ. (СЭТА). НАТО чуртарынын даштыкы херектер министрлеринин Копенгагенге чээ дооулган конференциясы ол организацианын чамдык келжигүнеринин аразында улуг чөрүлдөөр барын илереткен деп нелеге санында үер «Фран-обсерватер» солун бижээт.

«Атлантика чуртары Совет Эвилелинге хамаарыштыр эн-не калгы турушту ээлеп алган» деп «Монд» солун санап турар. «НАТО-нун чөвүлелинде төлөөлөттирген Барыын чүк бодунун мурунку туруштырында чөре чүм-үлө арткан. Ол канды-даа чээ саналдарын үндүрбей турар болгаш совет саналдары шүптү-ла хөреке абастап үрүгүчүлдө турар. Норвегиянын, Даниянын, Канаданын болгаш азын чөреде Бельгиянын төлөөлөкчилеринин чугалажымын чөрүп турга онза сооуургалын илереткөөн атомгун шенделдер дугайында айттыргын түңгөй диннадыга беин ыттаваан» деп ол солун бижээт.

«Копенгагенге болгаш чөвүлө хуралдын түңгөй диннадынын Совет Эвилелинге боттуг хары кылдыр үнелеп болбас» деп «Монд» солун медеглээн.

Лондоннун солуннары НАТО чөвүлелинун сессиянын дугайында

ЛОНДОН. (СЭТА). НАТО-нун келжигүнери чуртарынын даштыкы херектер министрлеринин Копенгагенге болгаш чөвүлө хуралындын түңгөй диннадынын тайылбырлап тура, Лондоннун солуннарын хайгаарачылары болза, улустар аразынын дүшкүрүлү чөрүп ком-палажымын болгаш бектик деисчөк чугалажымын органиастагылап турарынын орунга чөвүлө хуралдын киржигүчлери чангыс-лаа бө-өзмө кылбаанар дээрин билгесер аргажок болуп турарлар.

«Диннадынын бектик деисчөк чөвүлө хуралдын перспективаларына хамаарышкан кезеңде хөдүк эрттир чидиг хөөнүң бар болуп турары хөй-хөй хайгаарачыларга хөнерте болушкун болган» деп «Дейли телеграф энд Морнинг пост» солунун дипломаттык тайылбырлачы бижээт.

Чөө болгаш Барыын талакы чуртарынын аразында харылажымын дугайында айттыргы талазы-биле чөрүлдөөр Копенгагенге болгаш чөвүлө хуралга үңүп келген дээрин медеглө-лөшкөн, тайылбырлачынын уламчылап бижээни: «Шиптирлээр ужуруг турга болза-даа, бодоп көөрге, маңаз шиптирлетимейн барган практиктиг айттырг чү болуп турары...

дөрге, баштайгы-беткеддин чө-рудуугазында хамаарыга чөөкө даштыкы херектер министрлеринин ужуражымыннын талазы-биле барыын талакы күрүнелер да-лажыр ужуруг бе азы Москвада элчигинин чугалажымыннын аразында амман эгелөөш-ле деисчөк эгелээр ужуруг бе дээр дугайында айттырг болуп турар...

Устунде айттырган айттырг болза, сессиянын эгелээринин мурунунда удеги байдалда хөөр ар-тын калган, тодаргайларга ол айттыргы АКШ-тын чээанын шиптирлээр эргенге колдуунда артырып каан деп чугалаар болза хөө-рөмчө чөк болур.

«Таймс» солунун редакция чү-дунде автор болза, бектик деисчөк чугалажыр ужуруг ол айттыргыларнын иштинге «контрольдап турар чөпөкшенишкенир дүжү-рүшкүчүлү» айттырган кирер дугайында Копенгагенге болгаш чө-вүлө хуралдын саналын чүү-лүгүчүлү көрүшкөн, герман айттыргыны база кирерин барыын талакы чуртарынын чедип алышп турар болганга дуураанын чугалаар турар. «Ол айттыргын албан өзү-бүлө хун айттырарына кирер дээр ордальжымыннарда чугула ут-канын бары чигнечи-дир» деп ол бижээт.

«Таймс» солунун редакция чү-дунде автор болза, бектик деисчөк чугалажыр ужуруг ол айттыргыларнын иштинге «контрольдап турар чөпөкшенишкенир дүжү-рүшкүчүлү» айттырган кирер дугайында Копенгагенге болгаш чө-вүлө хуралдын саналын чүү-лүгүчүлү көрүшкөн, герман айттыргыны база кирерин барыын талакы чуртарынын чедип алышп турар болганга дуураанын чугалаар турар. «Ол айттыргын албан өзү-бүлө хун айттырарына кирер дээр ордальжымыннарда чугула ут-канын бары чигнечи-дир» деп ол бижээт.

«Таймс» солунун редакция чү-дунде автор болза, бектик деисчөк чугалажыр ужуруг ол айттыргыларнын иштинге «контрольдап турар чөпөкшенишкенир дүжү-рүшкүчүлү» айттырган кирер дугайында Копенгагенге болгаш чө-вүлө хуралдын саналын чүү-лүгүчүлү көрүшкөн, герман айттыргыны база кирерин барыын талакы чуртарынын чедип алышп турар болганга дуураанын чугалаар турар. «Ол айттыргын албан өзү-бүлө хун айттырарына кирер дээр ордальжымыннарда чугула ут-канын бары чигнечи-дир» деп ол бижээт.

МИХАИЛ БОТВИННИКТИН ТИЛЕЛГЕЗИ

Хөй шыдыраа талазы-биле делегейге бир чөр дөш маргыдааны делегейнин хөй шыдыраа Федерацианын (ФИДЕ) дакканын өзү-гаар бо чылым Москвага чоруткан. 24 катан салыр ужуруг ол маргыдааны чорудада, бир нелегеги дүргүндө үш салымшынын болуп кылдыр органиастаан турган.

Делегей чемпиону В. Смыслов ол алын хөөр артырар төлөдө хайым кылдыр обнаарга-ла четир турган. Мурнунда делегей чемпиону турган М. Ботвинниктин мурунунга—51 маргыдаага ууш алыр, чү дөрге, 12,5 саны чедип алыр деп сорууге бир чөр дөш маргыдааны делегейнин хөй шыдыраа Федерацианын (ФИДЕ) дакканын өзү-гаар бо чылым Москвага чоруткан.

Майнын 9-та 23-кү салымшы хайым болуп дооулган соонда, 60 маргыдаа М. Ботвинниктин тилелгези болуп дооулган. Ичтанган, М. Ботвинник база катан хөй шыдыраа талазы-биле делегейнин чемпиону болу берген. М. Ботвинниктин саны 12,5. В. Смысловту—10,5.

(СЭТА).

КИНО

«Шынын чугалап берейн»

Бөрүтүг капиталисттик ниитиледик моралындан совет ниитиледик тургузууну чазартчы артык күштүв болгаш совет кижилерин канды-даа бергелерге торгаш дөш бектик тура-сорууну дугайы «Група филм» үндүргөн «Шынын чугалап берейн» деп уран-чөен өңүт, чээ кино чугалап турар.

...Далайын ырак эвөсте арга иштинге өлген бир-ле билдимес кижини кызыгааржылар тып алыр. Оң чанынга эдезинге хол бооу хөмдү-ле берген чыдар. Ол боо боо оң чоогунда турар балчык артындагы өрт хайгаараар ажыдакчы Ужангин дээрин кызыгаар шөринин дайынчылары тодарырлар. Бо кижини өлгөниин дугайында бооноң өзөн Ужанги канды-даа бурру чогуң шымы-биле чугалаар, шыгыга удурланып тура-лаа бугу-ле байдалдар болгаш чамдык кижилерин дамычы херечи чугалаарында ук хөреке оон чылдар аргажок бооп көөрдө, суду оңу буррудалын шидер деп шиптирээр. Ичтан турга хөнертен шымын сага Отар Девириени (артист О. Вовердзе) «Чүвенин шынын чугалап берейн» дөш үңү чангызын бээр...

Отар хөй-хөй чылдарын дүргү-дө кырпкы назлаан адам-биле калы даштыкыга чурттан, чөр кезип чөраан. Ичтан амдыраар шиптирлер, аар берге болуп, кескини хлөб беин тып чип аргажок апар турган. Отар механын талазы-биле тусай эргемин болза-даа азымдар чөр тып шыдаваан. Оң даштыкыга турган бай төрөл оларга дуа көргүрөндө база өлөөш-лөшкөн. Иччаложок оң бай төрөл удуваанда өлгөн. Иччаложок хойлу өзүгаар кызыгуур салгалы-биле оң бугу-ле өт-сөни, хөрекинин ка-жан революция болуп турар уде ол даштыкыже деин чөрүдү ка-жан иштин кадынын төрөн олгу Мераб (Артист З. Лаперазде) алыр ужуруг. Иччаложок ол огул ка-жан-даа көрбөөн, а бичин Мераб Совет Грузияга өскөн. Бир эвес Мераб өдү бээр болза, оң адымын өт-сөни, бугу хөргөжанын дүрүм өзүгаар Отар болган оң адым алыр ужуруг турган.

Отар бодунун думазы Мерабты өдүргөш, ол бугу өт-хөргөжанын кызыгаарчанын ызыгуур салгалы кижини болуп алыр дөш, Совет Грузияга катан чөрүрүн шиптирлер алыр. Аңаа чөре бергеш ол бүтүп кылдыр да совет эрге-чагырганын шаанзан бээр экөөнун дайын Мелитон биле харылажымын адым сөмөөр. Улут эвес балчык артындагы коллективн Отар даштыкыдан чедип көөрге, багай эвес хулаан алган. Ол аңаа болушун тускый эртемнин талазы-биле ажыдаан эгелөөн. Ол ымыраш оңу хөгүлү чарап урут Ке-...

Удуваанда Мелитон биле Отар таваржып келгеш сөргөжин алырлар. Мелитон оорзап алганы хол боошун оскунушпаш, Отарын бижөк-теп каар боошан. Үр үде тулушанын соонда, Мелитон биле Отар таваржып бооп бодунуң хөрекече шаштыгыш өдү бээр. Ичтанган арга иштинге оң өлгөн бодунун буруу болур.

...Отарын ол бүтүп дугайында шымын-биле чугалап бергенин барымдаалааш, суду оңу буруудатпаш. Иччаложок баштай бо хөректин талазы-биле буруудай турган Ужанги шүү агары үер. Кинонун доңчу уткаш шак мычаар доостур.

С. САЛЧАН-ОЛ.

Редатор Н. С. ШОИГУ.

„Орустар ышкаш ындыг танчычылар делегейде, кайда-даа чок“

(СЭТА-нын материалдарынын доңчулалы)

ССРЭ-нин улустун танчымын Игорь Моисеевич баштаган Күрүн ансамблинин түңгөй концерти Равеннада ойнап чорууруна муруну чарында Нью-Йорктун «Метрополитен опера» дээр залында майын 3-те болган. Украин, молдав, белорус, орус, алжар болгаш совет чуртун улустарынын еске-лаа танчыларын артистер сценга көргүсөөнөр. 4 муң чыгам көрүчүлөрүн диниттиг алыш чөпөкшенишкенир хөгүм үңү үе кирип, кижилер магадаан алгызын алгырып, оуттарындан тура калжым, карактарынын чакын чогуң турган. Нью-Йорк солуннарынч бэрэзинин редактору тоолаа чүе деп, магалы-ла чүе-дир» деп магадаан сеткени илереткөөн.

Американын улустун «Виргин танчымы» дээр танчынын ансамблинин түңгөй концертинге хөнертен кайта эгелей бөрге, көрүчүлөр кайтай-ла бергенер. Магадаашкында болгаш өөрүшкөн көрүчүлөр кылгы салып, оң сөөлөндө бут кырынга туруп келгеш, хөгүм ааймы-биле адыш каскап, үң калып ыражып, оон туржук танчылаш эгелөөнөр. Ичтан танчы ол көрүчүлөрүн чангыс-даа моон мурунунда кирип көрбөөн боор. Хөй калы оуттарын ол театрын ханалары угул бадмы берге деп салгыдырып турган.

«Виргин танчымы» дээр танчымы совет танчычылар бир-ле дугаарында апрельдин 27-де америк танчычыларын чээанын өзүгаар Нью-Йоркта улустун танчымын бажымын көргөнөр. 30 минута өртөк соонда совет оолдар болгаш кыстар АКШ-та сурагалы ол танчыны ол-ла хөөрүн күүседип эгелей бөрге, ол чөрини кижилери аайын тышпай барганар. «Мо-...

сиденин студенттери, а ол ыш-каш бир театрын амык артистери совет танчычыларын чылым-биле хулаан алган. Көрүчүлөр соонда ол театрын бает артистери болгаш совет танчычылар «бүдүрүлгөччү чактырарын» солукшанар. Техника болгаш мергежи талазы-биле олар улуг эвес маргыдаа кылган.

«Москвага аалчылар бистери чээ олтур дүжүрүлгөччү» деп олар билгеленер. Америк танчычы агаарга ийн улаа эргилишкенин кылгы чымдыра, В. Савин дөрт улаа чинги-биле кызга каалган. Америк танчычыны маргыдааны агаарга бир тырмыламыншыкы-биле доошп чымдыра, аңаа хары кылдыр В. Савин тап билээ ийн улаа тырмыламын каалган. Ансамбль Нью-Йоркка турарынын үзүндө хуу кижилерден болгаш органиасталардан чаагай сеткин берөөткенин хөй санын телеграммаларын алгылаан.

Ансамбле американын соо-нуургалы сөөлү уде америк улустун Совет Эвилелинге хамаарыштыр улам-ла өзүп турар сооуургалы-биле, тайбынын камтааларынын эрге-ажыктарына таварыштыр улустар аразында харылажымын бижылар деп бөдүүн американын чөвүлө-биле холбашымын чыгаар-ла билдирер. Бодунун эдеринчилери биле делегейин кайгыткан чуртун, продукциянын эң чугула хөвирлерин бүдүреринин талазы-биле АКШ-ты чөдөр болгаш эртер деп сорууга болушун мурунда сагаан чуртун дугайын билеп алырын бөдүүн америкнаар күзеп турар. Эртемнин, уран-чүдүлдү болгаш литературанын делегей өрткөзөгө сажымыннын бүтү кижиге төрөткөн хулаан көргөн улус-биле чөөк танчыларын америкнаар күзеп турарлар.

Колумбий университетинин студентиз Роберт Луис мычга деп бижээт: «Сөөлүгү нелегерде бистик чуртувуска Моисеевич танчычылары, совет мөгелер, Эльбага калы бир театрын амык артистери совет танчычыларын чылым-биле хулаан алган. Көрүчүлөр соонда ол театрын бает артистери болгаш совет танчычылар «бүдүрүлгөччү чактырарын» солукшанар. Техника болгаш мергежи талазы-биле олар улуг эвес маргыдаа кылган.